

Hemşirelerin Fiziksel Tespite Yönelik Bilgi Düzeyi, Tutum ve Uygulamalarının Değerlendirilmesi

Ümmügülüm Gül^{ID}, Funda Kavak^{ID}

İnönü Üniversitesi, Hemşirelik
Fakültesi, Malatya, Türkiye

Ümmügülüm Gül, Doktora Öğrencisi
Funda Kavak, Dr. Öğr. Üyesi

**Bu araştırma Ocak 2018 tarihinde
yüksek lisans tezi olarak kabul
edilmiştir.*

İletişim:

Dr. Öğr. Üyesi Funda Kavak

İnönü Üniversitesi, Hemşirelik, Malatya, Türkiye

Tel: +90 534 828 68 10

E-Posta: funda-kavak@hotmail.com

Gönderilme Tarihi : 22 Mayıs 2018

Revizyon Tarihi : 30 Mayıs 2018

Kabul Tarihi : 30 Mayıs 2018

ÖZET

Amaç: Bu araştırma hemşirelerin fiziksel tespite yönelik bilgi düzeyi, tutum ve uygulamalarını değerlendirmek amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve yöntem: Araştırma Ekim 2017-Aralık 2017 tarihleri arasında tanımlayıcı olarak yapılmıştır. Araştırmanın evrenini Malatya Turgut Özal Tıp Merkezi'nde çalışan hemşireler oluşturmuştur. Araştırma 320 hemşire ile tamamlanmıştır. Verilerin toplanmasında "Tanıtıcı Özellikler Formu" ve "Fiziksel Tespit Edici Kullanımına İlişkin Bilgi Düzeyi, Tutum ve Uygulamaları Ölçeği" kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırmada fiziksel tespite yönelik bilgi düzeyi ortalaması 2.56 ± 1.56 , tutum ortalaması 28.82 ± 5.02 , uygulama ortalaması 21.58 ± 3.42 olarak bulunmuştur. Psikiyatri servislerinde çalışan hemşirelerin diğer servis hemşirelerine oranla fiziksel tespite yönelik bilgi düzeyinin daha yüksek, tutumların daha olumlu ve uygulamaların daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Sonuçlar: Araştırmada hemşirelerin fiziksel tespite yönelik bilgi düzeylerinin düşük, tutumlarının olumlu ve uygulamalarının düşük olduğu bulunmuştur.

Anahtar sözcükler: Fiziksel tespit, hemşire

IDENTIFICATION OF NURSES' KNOWLEDGE, ATTITUDES AND PRACTICES REGARDING THE USE OF PHYSICAL RESTRAINT

ABSTRACT

Purpose: This study was conducted to evaluate the level of knowledge, attitudes and practices of nurses towards physical restraint.

Methods: The study was conducted as a descriptive study between October 2017 and December 2017. Nurses working in Malatya Turgut Ozal Medical Center created/formed the universe of the research. The study was completed with 320 nurses. In the collection of data, "Introductory Characteristics Form" and "Level of Knowledge, Attitude and Practices for Using Physical Restraint" were used.

Results: The average level of knowledge is 2.56 ± 1.56 , attitude average is 28.82 ± 5.02 , and application average about the use of physical restraint in the study is 21.58 ± 3.42 . The level of knowledge about using physical restraint in psychiatric services is higher, attitudes are more positive and applications are higher than other services.

Conclusions: In the study, it was found that the knowledge level of nurses for physical restraint was low, attitudes were positive and applications were low.

Keywords: Physical restraint, nurse

Tespit yöntemleri; iletişim tespiti, fiziksel tespit ve kimyasal tespit olmak üzere üç çeşittir. Tercih edilen kısıtlama türü iletişim yöntemi iken bizde kimyasal yöntem fiziksel yöntemlerden de daha çok kullanıldığını söyleyebiliriz. Hastanelerde fiziksel tespit uygulaması; hastaların yataktan düşmesini engellemek, tüplerini ve kateterlerini çıkarmasını önlemek, ajitasyon nedeniyle kendisine ya da çevresine zarar vermesini engellemek, yatağa bağımlı hastaların vücut postürlerini korumak ve sağlık personelinin tıbbi tedavi yapmasına olanak sağlamak amacıyla kullanılmaktadır (1-4).

Psikiyatri kliniklerinde hastaların saldırgan davranışlarını engellemek amacıyla fiziksel tespit uygulanmaktadır (5). Hemşireler psikiyatri kliniğinde sıklıkla saldırgan hastalarla karşı karşıya gelmektedir (6). Psikiyatri kliniklerinde sağlık personeline, diğer hastalara yönelik tehlike teşkil eden davranışları engellemeye ve güvenlik amacı ile fiziksel tespit yöntemleri diğer kliniklere göre daha fazla kullanılmaktadır (4-6). Fiziksel tespiti hastalar ceza yöntemi olarak değerlendirmektedir (7). Walkana ve ark. fiziksel tespite yönelik yaptığı çalışmada hastaların % 66.3'ü fiziksel tespiti cezalandırıcı ve özgürlüklerini kaybettikleri bir yöntem olarak ifade etmişlerdir. Hastaların tespit deneyimleri sorgulandığında tespit sırasında temel ihtiyaçların karşılanmadığı, personelin kendileriyle iletişime geçmediği, tespit sonrası takipte yetersizlik olduğunu savunmuşlardır (8).

Hastaların yapılan fiziksel tespit işleminin bir cezalandırma şekli değil de tedavisine yardımcı bir yöntem olarak değerlendirilmesi açısından uygulama esnasında hasta ile işbirliği yapabilmek için ve bu işlemin ne amaçla yapıldığı hakkında sağlık çalışanları ve hastaların bilgilendirilmesi gerekmektedir (9).

Yoğun bakım ünitelerinde fiziksel kısıtlama kullanımına ilişkin yapılan çalışmalarda; fiziksel kısıtlama uygulamasının Amerika'da %39, Kanada'da %53 oranında kullanıldığı belirtilmiştir. Türkiye'de ise bu oran %90.5 ile %96.1 arasında değişmekte olduğunu belirten kaynaklar bulunmaktadır (10-13).

Bir acil serviste çalışan sağlık çalışanlarında yapılan bir çalışmada; katılımcıların %50'si hastaya tespit edici uygulandığında kendini suçlu hissettiğini, %68.3'ü tespit uygulamasının hemşirelik bakım süresini kısalttığını belirtmektedir (14).

Yoğun bakımda yapılan bir çalışmada hemşirelerin fiziksel tespite yönelik bilgilerinin oldukça iyi düzeyde olduğu ve

tutumlarının da olumlu olduğu belirlenmiştir. Ancak hemşirelerin fiziksel tespit uygulamalarında bazı eksikliklerin olduğu saptanmıştır. Hemşirelerin fiziksel tespiti hekim istemi ile uygulamadıkları ve tespit edicinin doğru pozisyonunda olduğunu 2 saatte bir kontrol etme uygulamasını hiç dikkate almadıkları saptanmıştır (15).

Fiziksel tespite yönelik etik ikilemler günümüzde hala devam etmektedir. Uluslararası önerilere rağmen tespit özellikle psikiyatri uygulamasının rutin parçası olarak işlev görmektedir. Hastanelerdeki personel ve hasta yaralanmalarının çoğu, fiziksel tespit süreci içerisinde gerçekleşmektedir (16). Avrupa Konseyi'nden çıkan yeni öneriler, fiziksel tespit kullanım yararının, bunu gerekli kılan risklerle orantılı olması gereğini belirtir ve kullanımları yasaklanmamıştır (17). Fakat konsey fiziksel tespit uygulanmadan önce alternatif yöntemlerin denenmesini ve tespit bir doktor gözetiminde kullanılması gerektiği vurgulamıştır (18).

Ülkemizde konu ile ilgili çalışmalar sınırlı sayıdadır ve araştırmanın yapıldığı bölgede hastaların ve personelin tespit deneyimleri ve tutumlarıyla ilgili herhangi bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Araştırmanın sonucunda elde edilecek verilerin yapılacak diğer çalışmalara yol gösterecek nitelikte olabileceği düşünülmektedir.

Bu araştırma hemşirelerin fiziksel tespite yönelik bilgi düzeyi, tutum ve uygulamalarını değerlendirmek amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve yöntem

Araştırmanın tipi

Araştırma tanımlayıcı olarak yapılmıştır.

Araştırmanın evren ve örnekleme

Araştırmanın evrenini doğuda bir Üniversite Hastanesi'nde çalışan hemşireler oluşturmuştur. Üniversite Hastanesi'nde çalışan toplam 850 hemşire bulunmaktadır. Araştırmada örneklem seçimine gidilmeden en az bir defa fiziksel tespit uygulayan ve araştırmaya katılmayı kabul eden hemşireler araştırmaya dahil edilmiştir. Araştırma 320 hemşire ile tamamlanmıştır.

Verilerin toplanması

Veriler Ekim 2017-Aralık 2017 tarihleri arasında Üniversite Hastanesi'nde toplanmıştır. Araştırmanın verilerini toplamak için Tanıtıcı Özellikler Formu, Fiziksel Tespit Edici Kullanımına İlişkin Bilgi Düzeyi, Tutum ve Uygulamalar Ölçeği kullanılmıştır. Veri toplama formları hemşirelere

hastanede uygun zamanlarda araştırmacı tarafından uygulanmıştır. Formları hemşireler kendileri doldurmuştur. Veri toplama formunun uygulanma süresi ortalama 15-20 dk sürmüştür.

Veri toplama araçları

Tanıtıcı özellikler formu

Tanıtıcı Özellikler Formu araştırmacılar tarafından literatür taranarak oluşturulan katılımcıların tanıtıcı özelliklerini içeren 7 sorudan (yaş, cinsiyet, eğitim durumu, medeni durum, hizmet süresi, çalışma şekli, çalışılan servis) oluşmaktadır.

Hemşirelerin fiziksel tespit edici kullanımına ilişkin bilgi düzeyi, tutum ve uygulamaları ölçeği

Suen tarafından 1999 yılında geliştirilen Ölçeğin Türkçe geçerlilik ve güvenilirliği Kaya ve arkadaşları tarafından 2008 yılında yapılmıştır. Ölçeğin Cronbach's Alpha değeri 0.88-0.90 arasında değişmektedir. Ölçek bilgi düzeyi (0-11 puan), tutum (12-48 puan) ve uygulamalar (14-42 puan) olmak üzere üç bölümden oluşmaktadır (19). Ölçekten alınan puanlar arttıkça bilgi düzeyi artmakta, tutum olumlu hale gelmekte ve uygulamalar iyileşmektedir. Araştırmada ölçeğin cronbach alpha kat sayısı 0.89 olarak bulunmuştur.

Verilerin değerlendirilmesi

Araştırma verileri SPSS 22.0 programında değerlendirilmiştir. Ölçümle belirtilen verilerin değerlendirmesinde tanımlayıcı istatistiksel yöntemlerin (frekans, ortalama, standart sapma) yanı sıra, parametrik test varsayımları karşılandığı için iki grubun karşılaştırılmasında bağımsız t-testi ve ANOVA uygulanmıştır. Sürekli değişkenler arasındaki ilişki için Pearson korelasyon analizi, nitel verilerin karşılaştırılmasında ki-kare testi kullanılmıştır. Sonuçlar $p < .05$ anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir.

Araştırmanın etik yönü

Araştırmaya başlamadan önce İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Girişimsel Olmayan Etik Kuruldan onay ve araştırmanın yapılacağı kurumdan izin alınmıştır. Hemşirelerin anlamadığı sorulara yorum katılmadan açıklama yapılmıştır ve araştırmadan istedikleri zaman ayrılma hakkı oldukları açıklanmıştır.

Bulgular

Araştırmaya katılan hemşirelerin %53.8'inin 29-39 yaş aralığında, %72.8'inin kadın, %60.0'inin evli, %70'inin lisans mezunu olduğu, %36.3'ünün 10 yıl ve üzeri, %38.8'inin yoğun bakımda, %65.0'inin gündüz+vardiya olarak çalıştığı belirlenmiştir (Tablo 1).

Tablo 1. Hemşirelerin tanıtıcı özellikleri (n=320)

Tanıtıcı Özellikler	n	%
Yaş		
18-28	117	36.6
29-39	172	53.8
40-50	31	9.7
Cinsiyet		
Kadın	233	72.8
Erkek	87	27.2
Medeni Durum		
Evli	192	60.0
Bekar	128	40.0
Eğitim Durumu		
Lise	21	6.6
Ön Lisans	45	14.1
Lisans	224	70.0
Yüksek Lisans ve Doktora	30	9.4
Hizmet Süresi		
1 yıldan az	31	9.7
2-5 yıl	87	27.2
6-9 yıl	86	26.9
10 yıl ve üzeri	116	36.3
Çalışılan Birim		
Dahili Birim	85	26.6
Cerrahi Birim	80	25.0
Psikiyatri	31	9.7
Yoğun Bakım	124	38.8
Çalışma Şekli		
Gündüz	91	28.4
Gündüz+vardiya	208	65.0
Vardiya	21	6.6

Araştırmada hemşirelerin fiziksel tespit edici kullanımına ilişkin bilgi düzeylerinin ortalaması 2.56 ± 1.56 , tutum düzeylerinin ortalaması 28.82 ± 5.02 , uygulama düzeylerinin ortalaması 21.58 ± 3.42 olarak bulunmuştur. Hemşirelerin fiziksel tespite yönelik bilgi düzeylerinin düşük, tutumlarının olumlu, uygulamalarının orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir (Tablo 2).

Tablo 2. Fiziksel tespit edici kullanımına ilişkin bilgi düzeyi, tutum ve uygulamalar ölçeğinin toplam puan ortalamaları

	Minimum	Maximum Puan	Ort±SS
Bilgi Düzeyi (0-11)	0-9		2.56±1.56
Tutum (12-48)	13-42		28.82±5.02
Uygulama (14-42)	16-42		21.58±3.42

Araştırmada hemşirelerin tanıtıcı özelliklerine göre fiziksel tespite yönelik bilgi düzeyleri incelendiğinde; cinsiyet ile bilgi düzeyi, çalışılan birim ile bilgi düzeyi, çalışma şekli ile bilgi düzeyi arasında bulunan fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($p<.05$). Erkeklerde, psikiyatri servisinde ve vardiya usulü ile çalışanlarda fiziksel tespite yönelik bilgi düzeyinin daha yüksek olduğu, saptanmıştır. Hemşirelerin tanıtıcı özelliklerine göre fiziksel tespite yönelik tutumları incelendiğinde; medeni durum ile tutum, hizmet süresi ile tutum, çalışılan birim ile tutum arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<.05$).

Evlilerde, uzun süre hemşirelik yapanlarda ve yoğun bakımda çalışanlarda fiziksel tespite yönelik tutumların daha olumlu olduğu belirlenmiştir. Araştırmada hemşirelerin tanıtıcı özelliklerine göre fiziksel tespite yönelik uygulamaları incelendiğinde; cinsiyet ile uygulama, medeni durum ile uygulama, hizmet süresi ile uygulama, çalışılan birim ile uygulama, çalışma şekli ile uygulama arasında bulunan fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($p<.05$, Tablo 3). Erkeklerde, bekârlarda, mesleğe yeni başlayanlarda, psikiyatri servislerinde ve vardiya usulü ile çalışanlarda fiziksel tespite yönelik uygulamaların daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Araştırmanın sınırlılığı

Araştırmanın sadece bir hastanede yürütülmesi ve düşük örneklem grubunda yapılması araştırmanın sınırlılığıdır. Bu nedenle sonuçlar sadece bu gruba genellenebilir.

Tartışma

Hemşirelerin fiziksel tespite yönelik bilgi düzeyi, tutum ve uygulamalarını değerlendirmek amacıyla yapılan araştırmanın bulguları literatür doğrultusunda tartışılmıştır.

Araştırmada hemşirelerin fiziksel tespite yönelik bilgi düzeyi ölçek toplam puan ortalamasından alınabilecek puanlar dikkate alındığında; hemşirelerin bilgi düzeylerinin düşük olduğu belirlenmiştir. Orhan ve Yakut çocuk yoğun bakım hemşirelerinde yaptığı çalışmada hemşirelerin fiziksel tespit edici kullanımına ilişkin bilgi düzeyinin yüksek olduğu belirlenmiştir (20). Balcı yoğun bakımda çalışan hemşirelerde yaptığı çalışmada hemşirelerin fiziksel tespite yönelik bilgi düzeylerinin yüksek olduğu belirlenmiştir (21). Gürdoğan ve ark. yoğun bakımda çalışan hemşirelerin fiziksel tespite yönelik bilgi düzeylerinin yüksek olduğu tespit edilmiştir (22). Bakır ve ark. acil servislerde çalışan hemşirelerde yaptığı çalışmada bilgi düzeyinin yüksek olduğu belirlenmiştir çiftlerin romantik ilişkilerini ve eş seçimini olumlu yönde etkilediği

Tablo 3. Hemşirelerin tanıtıcı özelliklerine göre fiziksel tespit edici kullanımına ilişkin bilgi düzeyi, tutum ve uygulamalarının karşılaştırılması

Tanıtıcı Özellikler	n	%	Bilgi Düzeyi	Tutum	Uygulama
Cinsiyet					
Kadın	233	72.8	2.42±1.54	28.66±5.07	21.30±2.93
Erkek	87	27.2	2.96±1.58	29.22±4.90	22.35±4.36
Test Değeri			t=2.795	t=0.886	t=2.483
Anlamlılık			p=.006	p=.376	p=.014
Medeni Durum					
Evlü	192	60.0	2.57±1.58	29.45±5.07	21.18±2.93
Bekâr	128	40.0	2.55±1.55	27.86±4.81	22.18±3.95
Test Değeri			t=0.131	t=2.802	t=2.591
Anlamlılık			p=.896	p=.004	p=.010
Hizmet Süresi					
1 yıldan az	31	9.7	2.38±1.58	27.54±4.23	22.09±3.44
2-5 yıl	87	27.2	2.51±1.29	27.82±4.61	22.13±4.38
6-9 yıl	86	26.9	2.77±1.85	28.88±4.66	22.01±3.04
10 yıl ve üzeri	116	36.3	2.50±1.52	29.68±5.22	20.72±2.59
Test Değeri			F=0.758	F=4.014	F=3.188
Anlamlılık			p=.334	p=.003	p=.024
Çalışılan Birim					
Dahili Birim	85	26.6	2.75±1.94	28.38±4.36	21.71±3.08
Cerrahi Birim	80	25.0	2.27±1.20	27.88±5.06	20.57±2.62
Psikiyatri	31	9.7	2.70±1.39	29.51±6.77	22.32±4.55
Yoğun Bakım	124	38.8	2.59±1.51	29.54±4.44	21.96±3.64
Test Değeri			F=1.429	F=2.216	F=3.461
Anlamlılık			p=.020	p=.031	p=.017
Çalışma Şekli					
Gündüz	91	28.4	2.12±1.41	29.37±5.45	20.75±3.13
Gündüz+vardiya	208	65.0	2.69±1.56	28.78±4.67	21.81±3.50
Vardiya	21	6.6	3.28±1.79	26.76±6.12	23.04±2.85
Test Değeri			KW=10.289	KW=4.385	KW=15.481
Anlamlılık			p=.006	p=.112	p=.000

saptanmıştır⁵. Araştırmanın sonuçları literatürle paralellik göstermektedir. Kaya ve ark. yoğun bakım, acil ve psikiyatride çalışan hemşirelerde yapmış olduğu çalışmada fiziksel tespite yönelik bilgi düzeylerinin yüksek olduğu saptanmıştır (19). Araştırmaya hastanede çalışan tüm hemşireler dahil edilmiştir. Fakat literatürde yapılan diğer araştırmalara bakıldığında özellikle yoğun bakım, acil, psikiyatri servisinde çalışan hemşireler çalışmalara alınmıştır. Yoğun bakım, acil ve psikiyatri servislerinde fiziksel tespit edicilerin kullanımının daha yaygın olması, bu nedenle fiziksel tespit öncesi hemşirelere eğitim verilmesi hemşirelerin bilgi düzeylerinin yüksek olma nedeni olarak düşünülebilir (21,23).

Araştırmaya katılan hemşirelerin fiziksel tespite yönelik tutum ölçek toplam puan ortalamasından alınabilecek puanlar dikkate alındığında; hemşirelerin tutumlarının olumlu olduğu belirlenmiştir. Çelik ve ark. yoğun bakımda çalışan hemşirelerde yapmış olduğu çalışmada hemşirelerin fiziksel tespite yönelik tutumlarının olumlu olduğu belirlenmiştir (15). Orhan ve Yakut çocuk yoğun bakım hemşirelerinde yaptığı çalışmada hemşirelerin fiziksel tespite yönelik tutumlarının olumlu olduğu tespit edilmiştir (20). Gürdoğan ve ark. yoğun bakımda çalışan hemşirelerde yapmış olduğu çalışmada hemşirelerin fiziksel tespite yönelik tutumlarının olumlu olduğu belirlenmiştir (22). Bakır ve ark. acil servislerde yaptığı çalışmada hemşirelerin fiziksel tespite yönelik tutumlarının olumlu olduğu tespit edilmiştir (14). Kaya ve ark. yoğun bakım, acil ve psikiyatride çalışan hemşirelerde yapmış olduğu çalışmada hemşirelerin fiziksel tespite yönelik tutumlarının olumlu olduğu bulunmuştur (19). Araştırmanın sonuçları literatürle paralellik göstermektedir. Hemşirelerin fiziksel tespit uygulamasını hastaya yarar sağlamak amacıyla yaptığı ve fiziksel tespiti uygularken etik ilkelere dikkat etmesi, hastalara empati kurması bu sonucun nedeni olarak düşünülebilir.

Araştırmada hemşirelerin fiziksel tespite yönelik uygulama ölçek toplam puan ortalamasından alınabilecek puanlar dikkate alındığında; hemşirelerin uygulama düzeylerinin orta olduğu belirlenmiştir. Orhan ve Yakut çocuk yoğun bakım hemşirelerinde yaptığı çalışmada hemşirelerin fiziksel tespit uygulamalarının yüksek olduğu tespit edilmiştir (20). Çelik ve ark. yoğun bakımda çalışan hemşirelerde yapmış olduğu çalışmada hemşirelerin fiziksel tespit uygulamalarının yüksek olduğu belirlenmiştir (15). Kaya ve ark. yoğun bakım, acil, psikiyatri servisinde çalışan hemşirelerde yaptığı çalışmada hemşirelerin fiziksel tespit uygulamasının yüksek olduğu bulunmuştur (19). Yoğun bakım, acil ve psikiyatri servislerinde diğer servislere oranla hastalarda daha çok deliryum tablosu, düşme, saldırganlık, sinirlilik, bilinç bulanıklığı ya da kaybı görülmektedir. Sağlık çalışanları hem kendilerini korumak hem de hastaları korumak için hasta yararına karar verip fiziksel tespit ediciler kullanmaktadır (1,2). Bu araştırmada dahili ve cerrahi kliniklerde çalışan hemşirelerin sayısı daha fazla olduğu için fiziksel tespit uygulamasının ortalamasının azaldığı söylenebilir.

Araştırmada hemşirelerin tanıtıcı özelliklerine göre fiziksel tespit edici kullanımına ilişkin bilgi düzeyleri incelendiğinde; cinsiyet, çalışılan birim ve çalışma şekli ile bilgi düzeyi arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<.05$). Erkeklerde, psikiyatri servisinde ve vardiya usulü ile çalışanlarda fiziksel tespite yönelik bilgi düzeyinin daha yüksek olduğu saptanmıştır. Balcı yaptığı çalışmada

hemşirelerde cinsiyetin fiziksel tespite yönelik bilgi düzeyini etkilemediği bulunmuştur (21). Orhan ve Yakut yapmış olduğu çalışmada erkek hemşirelerin kadınlara oranla fiziksel tespite yönelik bilgi düzeylerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir (20). Araştırmaya katılan erkek hemşirelerin sayısının az olması bu sonucun nedeni olarak düşünülebilir. Psikiyatri servisindeki hastalarda fiziksel tespit uygulamalarının diğer kliniklere oranla daha fazla olması hemşirelere eğitim verilmesini gerektirmektedir. Buna bağlı olarak psikiyatri servisinde çalışan hemşirelerde fiziksel tespite yönelik bilgi düzeyinin yüksek olması beklenmektedir. Vardiya usulü ile çalışan hemşirelerde fiziksel tespite yönelik bilgi düzeyinin yüksek olma nedeni olarak gece nöbetlerinde hastaların daha çok saldırganlık göstermesi ve deliryum belirtilerinin artması söylenebilir (15,16).

Araştırmaya katılan hemşirelerin tanıtıcı özelliklerine göre fiziksel tespit edici kullanımına ilişkin tutumları incelendiğinde; medeni durum, hizmet süresi ve çalışılan birim ile tutum arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<.05$). Evlilerde, 10 yıl ve üzeri hemşirelik yapanlarda ve yoğun bakımda çalışanlarda fiziksel tespite yönelik tutumların daha olumlu olduğu belirlenmiştir. Çelik ve ark. yaptığı çalışmada yoğun bakım ünitesinde çalışan hemşirelerin tutumlarının diğer servislere kıyasla daha olumlu olduğu belirlenmiştir (15). Araştırmanın sonucu literatürle paralellik göstermektedir.

Araştırmada hemşirelerin tanıtıcı özelliklerine göre fiziksel tespit edici kullanımına ilişkin uygulamaları incelendiğinde; cinsiyet, medeni durum, hizmet süresi, çalışılan birim ve çalışma şekli ile uygulama arasında bulunan fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($p<.05$). Erkeklerde, bekârlarda, mesleğe yeni başlayanlarda, psikiyatri servislerinde ve vardiya usulü ile çalışanlarda fiziksel tespite yönelik uygulama puanlarının daha yüksek olduğu bulunmuştur. Kaya ve ark. yaptığı çalışmada psikiyatri kliniğinde diğer kliniklere göre fiziksel tespit uygulamalarının daha fazla olduğu bulunmuştur (19). Coşkun ve ark. hemşirelerde yapmış olduğu çalışmada vardiya usulü çalışanlarda fiziksel tespitinin daha fazla kullanıldığı bulunmuştur (24). Ucu ve ark. psikiyatri servislerinde çalışan hemşirelerde yapmış olduğu çalışmada gece vardiyasında hemşirelerin fiziksel tespite yönelik uygulamalarında artış olduğu belirlenmiştir (25). Araştırmanın sonuçları literatürle benzerlik göstermektedir

Sonuç

Hemşirelerin fiziksel tespite yönelik bilgi düzeyleri, tutum ve uygulamalarını değerlendirmek amacıyla yapılan

bu araştırmada, hemşirelerin bilgi düzeylerinin düşük olduğu, fiziksel tespit edici kullanımına ilişkin tutumlarının olumlu olduğu, fiziksel tespit edici kullanımına ilişkin uygulamalarının düşük olduğu bulunmuştur. Bu sonuçlar doğrultusunda; fiziksel tespite yönelik hemşirelerin bilgi,

tutum düzeylerini arttırmak ve uygulamalarını olumlu hale getirmek amacıyla eğitimler planlanması, alternatif yöntemler oluşturulması, hemşirelerde fiziksel tespit kullanımını değerlendirmek için daha büyük örneklem gruplarıyla benzer çalışmaların yapılması önerilebilir.

Kaynaklar

- Cotter VT. Restraint free care in older adults with dementia. *Keio J Med* 2005;54:80–4. [CrossRef]
- Sullivan-Marx EM. Achieving restraint-free care of acutely confused older adults. *J Gerontol Nurs* 2001;12:56–61. [CrossRef]
- Ynt GH, Korhan EA, Dizer B, Gmş F, Koyuncu R. Examination of ethical dilemmas experienced by adult intensive care unit nurses in physical restraint practices. *Holist Nurs Pract* 2014;12:85–90. [CrossRef]
- Cheung PPY, Yam BMC. Patient autonomy in physical restraint. *J Clin Nurs* 2005;25:34–40. [CrossRef]
- Busch AB, Shore MF. Seclusion and restraint: A review of recent literature. *Harv Rev Psychiatry* 2000;12:261–70. [CrossRef]
- Petit JR. Management of the acutely violent patient. *Psychiatr Clin North Am* 2005;13:701–11. [CrossRef]
- Presley D, Robinson G. Violence in the emergency department: nurses contend with prevention in the health care arena. *Nurs Clin North Am* 2002;14:161–9. [CrossRef]
- Keski-Valkama A, Sailas E, Eronen M, Koivisto AM, Kaltiala-Heino R. The reasons for using restraint and seclusion in psychiatric inpatient care: a nationwide 15-year study. *Nord J Psychiatry* 2010;64:136–44. [CrossRef]
- Dilbaz N. şiddet riskinin değerlendirilmesi ve saldırgan hastaya yaklaşım. *Klinik Psikiyatri* 1999;2:179–88.
- Martin B, Mathisen L. Use of physical restraints in adult critical care: a bicultural study. *Am J Crit Care* 2005;14:133–42.
- Luk E, Sneyers B, Rose L, Perreault MM, Williamson DR, Mehta S, et al. Predictors of physical restraint use in Canadian intensive care units. *Crit Care* 2014;18:R46. [CrossRef]
- Demir A. Nurses' use of physical restraints in four Turkish hospitals. *J Nurs Scholarsh* 2007;39:38–45. [CrossRef]
- Akansel N. Physical restraint practices among icu nurses in one university hospital in weastern turkey. *Health Sci J* 2007;4:16–22. Erişim: <http://www.hsj.gr/medicine/physical-restraint-practices-among-icu-nurses-in-one-university-hospital-in-weastern-turkey.php?aid=3675>
- Bakır E, şahin G, Dişel NR, Akcalın Akpınar A. Adana İli Acil Serviste alışanların Fiziksel Tespit Kullanımına İlişkin Bilgi Tutum ve uygulamaları. *Zirve Tıp Derg* 2016;10:6–10.
- elik S, Kavrazlı S, Demircan E, Güven N, Durmuş , Duran ES. Yoğun bakım hemşirelerinin fiziksel tespit kullanımına ilişkin bilgi, tutum ve uygulamaları. *Acıbadem Üniv Sağlık Bil Derg* 2012;3:176–83. Erişim: <http://openaccess.acıbadem.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/11443/244/mak-3.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Bilici R. Psikiyatri kliniklerinde tespit ve tecrit uygulamaları Bakırköy Ord. Prof. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi 8. Psikiyatri Birimi, Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi. İstanbul; 2007.
- Mohr WK, Petti TA, Mohr BD. Adverse effects associated with physical restraint. *Can J Psychiatry* 2003;48:330–7. [CrossRef]
- Kingdon D, Jones R, Lönnqvist J. Protecting the human rights of people with mental disorder: new recommendations emerging from the Council of Europe. *Br J Psych* 2004;185:277–9. [CrossRef]
- Kaya H, Aştı T, Acaroğlu R, Erol S, Savcı C. Hemşirelerin fiziksel tespit edici kullanımına ilişkin bilgi, tutum ve uygulamaları. *Maltepe Üniv Hem Bilim Sanat Derg* 2008;1:21–9. Erişim: http://hemsirelik.maltepe.edu.tr/dergiler/cilt1sayi2aralik2008/21_29.pdf
- Orhan MF, Yakut Hİ. ocuk yoğun bakım hemşirelerinin fiziksel tespit edicilerin kullanımına ilişkin bilgi, tutum ve uygulama düzeylerinin belirlenmesi. *Türkiye ocuk Hast Derg* 2012;4:155–60. Erişim: <https://dergipark.org.tr/download/article-file/688984>
- Balcı H. Yoğun Bakım Hemşirelerinin Fiziksel Tespit Edici Kullanımına Yönelik Bilgi, Tutum ve Uygulamaları. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi; 2016.
- Gürdoğan EP, Uğur E, Kınıcı E, Aksoy B. Yoğun bakım hemşirelerinin fiziksel tespite ilişkin bilgi, tutum ve uygulamaları ve etkileyen faktörler. *Yoğun Bakım Derg* 2016;83–8. [CrossRef]
- Karagözoğlu ř, zden D. Bir niversite hastanesinde çalışan hemşirelerin fiziksel kısıtlamaya ilişkin bilgi ve uygulamaları. *Hem Araş Geliş Derg (HEMAR-G)* 2013;15:11–22. Erişim: http://hemarge.org.tr/ckfinder/userfiles/files/2013/makale_2.pdf
- Coşkun S, Avlamaz F, Genç H. Akut psikoz kliniklerinde mekanik tespit uygulamasında cinsiyete özgü farklılıklar. *Psikiyatri Hem Derg* 2010;5:108–14. Erişim: http://www.journalagent.com/phd/pdfs/PHD_1_3_108_114.pdf
- Ucun Y, Grhan N, Kaya B. Psikiyatri kliniğinde çalışan hemşirelerin ve hekimlerin hasta kısıtlama yöntemleri ile ilgili görüşleri. *Hem Araş Geliş Derg (HEMAR-G)* 2015; 17:10–20. Erişim: https://www.researchgate.net/publication/301350383_Psikiyatri_Kliniginde_Calisan_Hemsirelerin_ve_Hekimlerin_Hasta_Kisitlama_Yontemleri_ile_Ilgili_Gorusleri_Nurses's_and_Physicians'_Opinions_about_Patient_Restraint_Methods_in_Psychiatry_Clinic